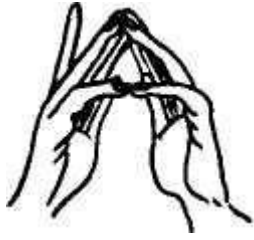

Пальчикові ігри.

Орієнтовний перелік пальчикових вправ

1. «Пальчики вітаються» (однією рукою) (обома руками)	Пучкою великого пальця правої руки по черзі торкатися кожного пальця цієї самої руки, те саме — лівою рукою Скласти долоні перед собою, по черзі, починаючи з мізинчиків та закінчуючи великими пальчиками, притискати та розтуляти однойменні пальці із словами: «Добридень, пальчику!»
2. «Стиснути — розтиснути»	Пальці ритмічно збираються в кулак і навпаки
3. «Молоточок»	Вказівним пальцем однієї руки постукувати по долоні другої руки
4. «Молоточки»	Стиснутими кулачками стукаємо один об другий
5. «Людина»	Вказівний та середній пальці «біжать» по столу
6. «Млинок»	Крутимо один кулачок навколо другого
7. «Помахаємо долоньками»	Помахати, розслаблюючи долоні
8. «Хвилі»	Хвилясті рухи рук з одного боку в інший перед собою
9. «Січемо капустку»	Бити ребром однієї долоні по другій
10. «Перемо білизну»	Терти один кулачок об другий (своєрідний масаж)
11. «Падає сніг»	Плавні рухи руками зверху вниз
12. «Кінь біжить»	Чотири пальця, крім великого, по черзі стукають об стіл
13. «Гра на піаніно»	Імітація гри на піаніно
14. «Дзеркало»	Долоня або обидві перед очима, пальці притиснуті один до одного
15. «Слон іде»	Вказівний палець уперед (хобот), решта — йдуть по столу
16. «Барабанчик»	Двома пальцями «барабанимо» в повітрі або по столу
17. «Пташки зернятка дзьобають»	Зігнутим вказівним пальчиком стукаємо по підлозі або столу

«БУДИНОЧОК»

Долоні перед очима, під кутом. Пучки притулені одна до одної, середній палець правої руки піднятий догори, пучки розпрямлених мізинців торкаються одна одної (димар, балкон).

«ДАХ»

Долоні перед очима. Пучки середніх пальців притиснуті одна до одної, долоні та лікті розведені.

Будинок з димарем та дахом,
Під дахом тепло нашим птахам.

«ПРАПОРЕЦЬ»

Чотири пальці стулені разом і витягнуті, великий, опущений вниз. Тильна сторона руки — до себе.

Прапорець в руці тримаю,
Його вище підіймаю.
У малесенької Ліди
Є червоні прапорці.
І вона на свято піде
З прапорцями у руці.

«ЧОВНИК»

Обидві долоні поставлені на ребро. Великі пальці притиснуті до долонь (ковшиком).

Їду, їду, ні коліс, ні сліду.
Ні сани, ні віз, а їде без коліс.
Біжить свинка, вирізана спинка.
Оглянешся назад — ай сліду не знать.

«ПАРОПЛАВ»

Обидві долоні «ковшиком», а великі пальці підняті догори.
Пароплав по річці плив,
І у небо дим летів.

«СТІЛЕЦЬ»

Одна долоня у вертикальному положенні, пальці притиснуті один до одного (великим пальцем до себе). До її нижньої частини приставляємо кулачок другої руки. Положення змінюємо на зворотне.

Без тулуба, а з ногами,
Без голови, а спину має.
З ногами — без рук,
З боками — без ребер,
Зі спиною — без голови,
А сидіння — без живота.

«СТІЛ»

На лівий кулачок зверху опустити долоню правої руки з прямими, притиснутими один до одного пальцями. Положення змінюється на зворотне.
З головою він накритий,
Несуть йому їсти й пити,
Та він страви не вживає,
Все хтось інший поїдає.

«ЯЛИНКА»

Долоні від себе, під кутом одна до одної, пальці пропущені один між одним, виставлені вперед. Лікті до тулуба не притискувати.

Влітку й взимку вбрання одне,
Кличуть ялинкою діти мене.

Сніг та сніг навколо ліг.
Грає сріблом білий сніг,
А ялинка молода,
Наче влітку, вигляда.
Ой, зелена та весела,
Веселить міста і села.

«ДЗВОНИК»

Тильні сторони рук—догори. Пальці обох рук зчеплені навхрест. Середній палець правої руки опущений вниз, вільно рухається.

Дзвоник дзвонить, кличе нас
Всіх до школи в перший клас.

«СОБАЧКА»

Права долоня на ребро, на себе. Великий палець — догори, мізинчик рухається вгору — вниз. Так само зігнутий вказівний палець.

Гавкає, кусає і в дім не пускає.
Собою не птиця, співати не співає,
А хто до хазяїв іде, знати дає.
У собаки гострий ніс,
В нього шия є і хвіст.
Не балакає, не співає,
А коли хто йде,
То господаря сповіщає.

«КІШКА»

Середній та безіменний пальці спираються на великий, вказівний та мізинець—підняті догори. Або «Кошеня»—великий та мізинець—догори, решта—притиснуті до долоні.
Коло бабусі сидить у кожусі,
Проти печі гріється,
Без водички миється.
Має вуха, пишний хвіст
І цікаву звичку:
Спершу добре він поїсть,
Потім вмиє личко.

«ЗАЄЦЬ»

Пальчики в кулачок. Виставити догори вказівний із середнім. Рухати цими пальцями.

Влітку сіренький, а взимку — біленький,
Довгі вуха має, швидко в лісі стрибає.
Я маленький, я вухатий,
Попелястий, волохатий.
Я стрибаю, я тікаю,
Дуже куций хвостик маю.
Не ходжу я, а стрибаю,
Бо нерівні ноги маю.
Через поле навмання
Перегнав би і коня.
Я— страшенний боягуз,
Всіх на світі я боюсь.
Довгі вуха, куций хвіст,
Невеличкий сам на зріст.
На городі побував,
Там капусти пожував.

Довгі лапки: скік та скік,
Ми погнались, а він втік.

«МИШКА»

Середній та безіменний пальці спираються на великий. Вказівний та мізинчик зігнуті дужками та пучками притиснуті до середнього та безіменного пальця. Сіреньке й маленьке,
Хоч якого kota з місця стягне.
Що в куточку там шкребеться
Сіре та кудлате?
Звір той мишенятком зветься.
Геть скоріш із хати!

«КІНЬ»

Права долоня на ребрі від себе. Великий палець догори. Зверху на ребро правої руки накладається ліва долоня під кутом, створюючи гриву. Великі пальці — вуха.
Всю роботу в полі робить,
Хазяїна додому возить.
Я великий, я красивий,
Як біжу я — в 'ється грива,
Копитами туп, туп, туп,
По камінню цок, цок, цок.
Хвіст у мене довгий-довгий,
Хвіст у мене, мов шовковий.
Гойда! Гойда! Добра в коника хода,
Поводи шовкові, Золоті підкови.

«ЖУК»

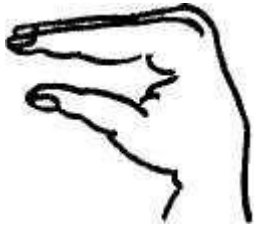
Пальці стиснути в кулачок. Вказівний та мізинець розвести в різні боки, ворухити ними.
Сам чорний, та не ворон,
Є роги, а не бик,
Шість ніг без копит.

Летить — виє, сяде —землю риє.
Чорне тіло, чорний вус,
Ніби справжній сажотрус.
«КОЗА»

Долоня — донизу. Вказівний палець та мізинець виставлені вперед. Середній та безіменний пальці притиснуті до долоні та обхвачені великим.
Побігли по доріжці борода та різки.
З рогами, а не бик, доять, а не корова,
Кору здирає, а кошиків не плете.
Кізонька рогата, Сива та бодата,
Розкажи нам, де була?
Що ти їла, що пила?
Подружись із нами
Та не бийсь рогами!
М-м-ме!
Гоп-гоп, козуню,
Гоп-гоп, сіренька,
Гоп-гоп, біленька,
У нашої кізоньки
Чотири ніженьки.

«ГУСКА» І «КАЧКА»

Пальці зігнуті під прямим кутом до долоні. Вказівний торкається великого. Всі пальці рівні. Різниця між картинками в довжині шиї (у «гуски» рука до ліктя).
Біле, як сніг, надуте, як міх,
Лопатами ходить, а рогом їсть.
Ой, матусю, що то, що то, у червоненьких чоботях,
Крилами хлопоче, шипить та гелґоче?
Качка йде, каченят веде,
На попаску та по ряску,
На холодну водицю,
На зелену травицю.

«ПІВНИК»

Долоня догори. Вказівний палець спирається на великий. Інші стирчать у різні боки та підняті догори.

Більше всіх кричить, а найменше робить.
Хто це пісеньку таку нам співа:
«Ку-ку-рі-ку»?

«КУРКА»

Долоня в горизонтальному положенні. Великий та вказівний палець утворює «око». Інші пальці напівзігнуті.

Не турбуйте курку:
Клює курка крупку,
Крупка дрібненька,
Курка рябенька.
Кругом бочки бігають клубочки. (Курчата.)

«БДЖОЛА»

Виставити середній палець, притиснути його до долоні. Вказівний та безіменний напівзігнута. Крутити середнім у різні боки.

Не мотор, а гуде,
Не пілот, а летить,
Не гадюка, а жалить.
Я труд поважаю,
Все літо літаю,

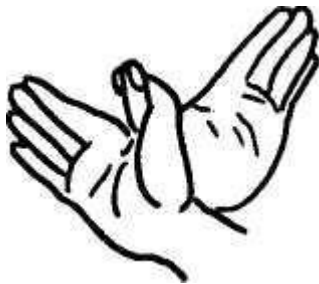
У поле до гаю —
Збираю медок
Із різних квіток.
Кого не люблю,
Того жалом колю.
«ДЕРЕВО»

Притиснути кисті рук тильними сторонами одна до одної. Пальці розчепірені та підняті догори, ворухатися.

Хто на зиму роздягається,
А па літо одягається?
Влітку в шубі, взимку голе.
Навесні веселить, влітку холодить,
Восени годує, взимку гріє.

«ПТАШКА»

Долоні—до себе. Завести одну кисть руки за другу, великі пальці переплести.
Великі пальці — голівка. Решта — крила. Крилами помахати.
Я ловлю комах, жучків,
Їм маленьких черв 'ячків.
Я стрибаю та літаю,
А іще пісні співаю.
Пташка летіла, крилами махала,
На дерево сіла та відпочивала.

«ВОВК»

З положення «пароплав» великі пальці трохи розводимо в різні боки.
Вказівні, загнуті всередину та притиснуті один до одного, утворюють чоло.
Інші у вигляді «човника» — верхню та нижню щелепи.
Він — сірий розбійник із темного лісу.
Полює завжди на маленьких звірят.
Ховайся від нього і пташка, і миша,

Ховайся від нього й мале зайчєня!
А взимку, коли цей сїрко зголоднїє,
То вїн на весь лїс як завїє,
Аж дїбом волосся встає у звїрят.
Наляканї в нїрках сидять і тремтять.

«ЛИСИЦЯ»

Так само, як і вовк, але всередину між долонями загинаємо ще й мізинці.
Живє в лїсі хижа, дика,
Душить курей та індиків.
Прийшла вона із довгим віником
На бесїду з нашим півником.
Схопила півня на обїд,
Та й замєла мїтлою слїд.

Народні ігри

Подоляночка

Десь тут була Подоляночка,
Десь тут була молодесенька,
Тут вона сіла, тут вона впала, до землі припала,
Сім літ не вмивалась, бо води не мала...
Устань, устань Подоляночко,
Умий личко, як ту скляночку,
Візьмися у боки та поскачи трохи...
Попливи до Дунаю, бери дівку з краю.

А ми просо сіяли

А ми просо сіяли, сіяли,
Ой дід ладо, сіяли, сіяли.
А ми просо витопчем, витопчем,
Ой дід ладо, витопчем, витопчем.
Ой чи же вам витоптать, витоптать?
Ой дід ладо витоптать, витоптать?
А ми коней випустим, випустим,
Ой дід ладо випустим, випустим.
А ми коней виловим, виловим,
Ой дід ладо виловим, виловим.

Зайчику, зайчику,

Ти мій братчику,
Не ходи, не топчи
По городчику.
Бо моя рутка,
Як баламутка,
Моя м'ятка,
Як паніматка.
Зайчикок, зайчикок прибігає,
Рученьку, ніженьку піднімає;
Чим бито, не бито,
Ноженьку пробито.
З калинового лугу,
Вибирай собі другу.

Ой у полі жито: сидить зайчик,

Він ніжками чеберяє,
Коли б такі ніжки мала,
То я б ними чеберяла,
Як той зайчик. (Двічі)
Ой у полі просо: сидить зайчик,
Він ніжками чеберяє;
Коли б такі ніжки мала, то я б ними чеберяла,
Як той зайчик. (Двічі)
Ой у полі гречка: сидить зайчик,
Він ніжками чеберяє.
Городили зайчика
Тинком, льонком,
Та нікуди зайчику
Та не вискочити,
Та нікуди зайчику
Та не виплигнути.
А в нас ворота
Позамикані,

Жовтим піском
Позасипані.

Там на горі мак

Там на горі мак, мак!
Роди, Боже, так, так!
Маки, маки, маківочки,
Посходімось до купочки.
Соловієчку, пташку, пташку!
Та чи був ти в нашім садку?
Та чи бачив ти, як мак сіють?
Ой, так сіють мак! (Двічі)
Соловієчку, пташку, пташку!
Та чи був же ти в нашім садку?
Та чи бачив ти, як мак росте?
Ой так росте мак! (Двічі)
Соловієчку, пташку, пташку!
Та чи був ти в нашім садку?
Та чи бачив ти, як мак полють?
Ой так полють мак! (Двічі)
Соловієчку, пташку, пташку!
Та чи був ти в нашім садку?
Та чи бачив ти, як мак цвіте?
Ой так цвіте мак! (Двічі)
Соловієчку, пташку, пташку!
Та чи був ти в нашім садку?
Та чи бачив ти, як мак ломлять?
Ой так ломлять мак! (Двічі)
Соловієчку, пташку, пташку!
Та чи був ти в нашім садку?
Та чи бачив ти, як мак їдять?
Ой так їдять мак! (Двічі)
Там на горі мак, мак!
Роди, Боже, так, так!
Маки, маки, маківочки,
Золотії голівочки.

Забавлянки

Чуки, чуки, чуки, чук.

Наловив дід щук,
А бабуса плотву - годувати дітвору,
А бабуса карасиків - годувати Тарасиків.
А бабуса окунків - годувати молодців.

Кую, кую ніжку,
Поїдем в доріжку,
Будем коня напувати,
Будем в баби ночувати.

Куй, куй, чобіток,
Подай, бабо, молоток.
Не подаси молотка,
Не підкую чобітка,
Молоток срібленький,
Чобіток золотенький.

Сорока-ворона. Діткам кашку варила.
На припічку сиділа. Підіть, дітки, по водицю!
І цьому дам, і цьому дам,
А цьому не дам:
Він дров не рубав,
В хату не носив, печі не топив,
Води не носив, діжі не місив,
Каші не варив, хліба не ліпив,
В піч сажав, кашу доїдав.

Їде, їде пан, пан
На конику сам, сам,
А за паном хлоп, хлоп,
На конику скок, скок.
Гоп-чук, чук-чук-чук,
Кращий хлопчик, дівчур:
І волики напасе,
І водички принесе.

Чуки-рики, півники, гайда,
Була собі дівчина-найда.
І хліб пекла, і часник товкла,
І сорочки латала,
І на хлопців моргала.
Ось така вона була.
Очі дівчинки манісіньки,
Яка ж бо ти гарнісінька:
За косою барвіночок
Ще й рука білісінька.

Кує коваль бричку, заглядає в пічку:
Чи є борщ, чи є каша?
Чи є в борщі кусок м'яса?
Ішла киця по водицю та й упала у криницю.
Пішов котик рятувати, став за хвостик витягати.
Ой, цить, кицю, будь весела,
Та поїдемо на села,

Та купимо трана-рана,
А в барана спина драна,
А в корови круті роги,
А в Наталі чорні брови.

Танцювала риба з раком,
А петрушка - з пастернаком,
А цибулька - з часником,
А дівчина - з козаком. .
А цибулька дивується,
Що так гарно танцюється.

Послухайте, люди,
Довга байка буде!
Був собі горобець,
Бабі збив новий горнець.
Прилетіла горобчиха,
Питається баби стиха:
А хто збив Вам горнець?
Баба каже: „Горобець!”
Підіб'ю йому крильця!
Чи казати знов з кінця?
Як казати, то казати:
Був собі горобець...